

Macaristan ile aramızda mevcut 3 mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına bağlı A ve A I listelerinde yazılı kontenjanlar haricinde olarak Macarlarla mübadele edilecek demir ve çelikler hakkında teati olunan Notaların tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/732)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/77

5 . I . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Macaristan'la aramızda mevcut 3 mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut A ve A I listelerinde yazılı kontenjanlar haricinde olarak Macarlarla mübadele edilecek demir ve çelikler hakkında 15 ilkkânun 1941 tarihinde Macaristan Hükümeti ile teati edilen Notaların tasdikına dair Hariciye vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 24 . XII . 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

3970 sayılı kanunun verdiği salâhiyete istinaden, bahsi geçen notaların İera Vekilleri Heyetince tasdik edilmiş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebepler lâyihası

Macaristan ile aramızda mevcut 3 mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut protokolün üçüncü fıkrasında, çelik ve döküm ihtiva eden Macar mamul ve yarı mamul maddelerinin, A ve A I listelerinde derpiş olunan kontenjan hadleri dahilinde, Türk menşeli çelik ve döküm ile siklet bakımından mübadele nisbeti 2 tona mukabil 3 ton olarak tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Macar Hükümeti, Anlaşmaya merbut A I listesinde yazılı demir ve çelik kontenjanları mamulâtından ayrı olarak daha 20 000 ton çelik mamulu vermeği teklif eylemiş, ancak, bunların Anlaşmada tesbit edilen nisbetten gayri olarak, 15 000 ton çelik, 20 000 ton döküm ve 250 ton bakır ile tediyelerini ve kuru yemişlerle mümasili maddelerin iştirası için B hesabına ayrılacak miktardan bakiye kalacak mebalığın de döküm ile tesviyesini istemiştir.

Macarların bu teklifleri bugünkü şartlar dahilinde menfaat ve ihtiyaçlarımıza uygun görülmüş olduğundan kabulü kararlaştırılmış ve keyfiyet Macaristan Elçiliğiyle Nota teatisi suretiyle tahakkuk ettirilmiştir.

Beynelmilel ticari durum ve memleketimizin ihtiyaçları dikkat nazarına alınarak yapılan bu Anlaşma menfaatlerimize uygun olduğundan kabul ve tasdikı Büyük Millet Meclisinin Yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/732

Karar No. 5

20 . I . 1942

Yüksek Reisliğe

Macaristan ile aramızda mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut A. ve A. 1 listesinde yazılı kontenjanlar haricinde olarak Macaristan'la mübadele edilecek demir ve çelikler hakkında 15 ilkkânun 1941 tarihinde Macaristan Hükûmetiyle teati edilen notaların tasdikına dair Hariciye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 24 . XII . 1941 tarihinde Yüksek-Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası mucip sebepleriyle birlikte encümenimize havale buyurulmakla tetkik ve müzakere olundu.

Mucip sebepler lâyihasının tetkikından ve

verilen izahattan, yapılan Anlaşmanın menfaatlerimize uygun olduğu anlaşılmıştır.

Aynen kabul edilen kanun lâyihası havalesi veçhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Hariciye En. Rs.	M. M.	Kâtip
Konya	İstanbul	Tokad
M. Göker	A. Ş. Esmer	N. Poroy
Bolu	Antalya	Diyarbakır
H. C. Çambel	Dr. Cemal Tunca	Z. M. Alsan
Gümüşane	Seyhan	Sivas
E. Servet Tör	Naci Eldeniz	N. Sadak

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Esas No. 1/732

Karar No. 23

27 . III . 1942

Yüksek Reisliğe

Macaristan'la aramızda mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut A ve A I listesinde yazılı kontenjanlar haricinde olarak Macaristan'la mübadele edilecek demir ve çelikler hakkında 15 ilkkânun 1941 tarihinde Macaristan Hükûmeti ile Hükûmetimiz arasında teati edilen Notaların tasdikına dair olup Hariciye vekâleti tarafından hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 24 ilkkânun 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve Hariciye encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale buyurulmuş olmakla Hariciye ve Ticaret vekâletleri mümessilleri hazır buldukları halde tetkik ve mütalâa olundu.

Mucip sebeplerde ileri sürülen mütalâalara ve verilen izahata göre bu Anlaşmanın memleketimizin büyük ihtiyacı olan bazı çelik mamulâtının tedarik edilebilmesini temin maksatıyla

diyle yapıldığı anlaşılmış ve bu itibarla menfaatlerimize uygun görülmüş olduğundan kanun lâyihası encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

İk. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Giresun	Rize	Bilecik
İ. Sabuncu	Fuad Sirmen	K. Gülek
Ankara	Ankara	Diyarbakır
A. Ulus	M. Eriş	V. Necdet Sünkitay
Edirne	Erzincan	Eskişehir
T. Göksel	S. Başotaç	Emin Sazak
Gaziantep	İçel	İstanbul
Nuri Pazarbaşı	Dr. M. Berker	A. Daver
İstanbul	Kars	Konya
A. H. Denizmen	K. Arıklı	Kâzım Okay
Niğde		Zonguldak
Dr. R. Ferid Talay		H. Karabacak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Macaristan ile aramızda mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut A ve A I listelerinde yazılı kontenjanlar haricinde olarak Macarlarla mübadele edilecek demir ve çelikler hakkında 15 ilkkânun 1941 tarihinde Macaristan Hükûmetiyle teati edilen Notaların tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Macaristan ile aramızda mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut A I listesinde yazılı demir ve çelik kontenjanları haricinde olarak Macaristan'dan alınacak 20 000 ton çelik mamulâtı mukabili; 20 000 ton döküm, 15 000 çelik blok ve 250 ton bakır verilmesi hakkında 15 ilkkânun 1941 tarihinde Macar Hükûmetiyle nota teatisi suretiyle yapılan Anlaşma kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-

raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 . XII . 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	H. Menemencioğlu	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	Sırrı Day
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.	Ti. V.	
F. Engin	M. Ökmen	

İcra Vekilleri Heyetinin 2/17053 sayılı ve 24 . XII . 1941 tarihli kararnameyi suretidir

Macaristan'la aramızda mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut A ve A I listesinde yazılı demir mamulâtı kontenjanlarına ilâveten Macarlarla mübadele edilecek demir ve çelikler hakkında 2/16900 sayılı kararname ile verilen salâhiyete istinaden Macaristan Elçiliği ile teati edilen ilişik Notaların tasdıkı; Hariciye vekilliğinin 23 . XII . 1941 tarih ve 19595/561 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine, İcra Vekilleri Heyetince 24 . XII . 1941 tarihinde kabul olunmuştur.

Macaristan Sefareti
2441/1941

Ankara, 15 ilkkânun 1941

Bay Büyük Elçi,

Meali aşağıya naklolunan bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kesbeylerim: «Türkiye ile Macaristan arasında mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına atfen, Hükûmetimin aşağıdaki demir ve çelik mamullerinin, mevzu bahis Anlaşmada bu maddeler için muhassas kontenjanlar haricinde olarak mübadelesi hususunda mutabık bulunduğunu size bildirmekle şeref kesbeylerim:

1. — Macar Hükûmeti, evsafı Sümerbank ile alâkadar ihracatçı Macar firmaları arasında tâyin olunacak 20 000 ton çelik mamulâtının Türkiye'ye ihracına müsaade edecektir.

2. — Buna mukabil Türk Hükümeti Macaristan'a 15 000 ton çelik blok, 20 000 ton döküm ve 250 ton bakırın ihracına müsaade edecektir.

3. — Çelik blok teslimatı, Sümerbank'ın Macar firmalarına sipariş eylediği çelik blok kalıplarının Türkiye'ye muvasalatından sonra başlayacaktır.

4. — 3 Mayıs 1941 tarihli Türk - Macar Ticaret Anlaşmasına merbut protokolün 3 ncu bendinin 2 nei fıkrasında döküm için 1 000 ve çelik için 500 ton olarak tesbit edilmiş bulunan ihracat fazlası hadleri, işbu Anlaşma mevzuunu teşkil eden mübadelelerde döküm için 2 000 ve çelik için de 1 000 tona çıkarılacaktır.

5. — Bundan evvelki fıkralar ahkâmına tevfiikan mübadele edilen aşyanın bedelleri, 3 Mayıs 1941 tarihli Tediye Anlaşması hükümleri mucibince kliring yoluyla ödenecektir.

Bununla beraber, Türkiyede yapılan tahsilâtın % 30 u, yukarıda adı geçen Anlaşmanın 3 ncu maddesinde derpiş olunan B hesabına tahsis edilmeyecektir.

6. — Her ayın sonunda, bundan evvelki fıkralarda tesbit olunan nisbetlere tevfiikan mübadele edilen emtianın CIF kıymetlerini gösterir bir cetvel tanzim olunacaktır.

Macaristan lehine müşahede edilecek farkın % 40 ı, Macar Millî Bankasının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki kliring A hesabından B hesabına naklolunacaktır.

Farkın % 60 ı için Macaristan'a, CIF kıymeti işbu % 60 nisbetine tekabül edecek munzam bir döküm kontenjanı verilecektir.

7. — Türkiye ile Macaristan arasındaki 3 Mayıs 1941 tarihli Tediye Anlaşmasının 3 ncu maddesinde derpiş olunan 3 500 000 liralık had, işbu Anlaşmanın 6 nei fıkrasına tevfiikan kliring A hesabından B hesabına yatırılacak meblâğ nisbetinde tezyit olunacaktır.

8. — Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Macar Millî Bankası işbu Anlaşmanın tatbik sureti hakkında kendi aralarında anlaşacaklardır.

Hükümetinizin yukarıdaki hususlar hakkında mutabık bulunduğunu bana bildirmenizi rica ederim.»

Macar Kırallık Hükümetinin yukarıdaki husûs üzerinde mutabık bulunduğunu Ekselânsınıza bildirmekle şeref kesbeylerim.

En derin saygılarımı sunarım Bay Büyük Elçi.

Ekselâns

Bay Numan Menemencioğlu

T. C. Hariciye Vekâleti Umumî Kâtibi

Ankara

Jean Vörnlé

T. C.

Hariciye vekâleti

No. 19165/64

Ankara, 15 ilkkânun 1941

Bay Elçi;

Türkiye ile Macaristan arasında mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasına atfen, Hükümetimin aşağıdaki demir ve çelik mamullerinin, mevzu bahis Anlaşma'da bu maddeler için muhassas kontenjanlar haricinde olarak mübadelesi husussunda mutabık bulunduğunu size bildirmekle şeref kesbeylerim:

1. — Macar Hükümeti, evsafı Sümerbank ile alâkadar ihracatçı Macar firmaları arasında tâyin olunacak 20 000 ton çelik mamulâtının Türkiye'ye ihracına müsaade edecektir.

2. — Buna mukabil Türk Hükümeti Macaristan'a 15 000 ton çelik blok, 20 000 ton döküm, ve 250 ton bakırın ihracına müsaade edecektir.

3. — Çelik blok teslimatı, Sümerbank'ın Macar firmalara sipariş eylediği çelik blok kalıplarının Türkiye'ye muvasalatından sonra başlayacaktır.

4. — 3 Mayıs 1941 tarihli Türk - Macar Ticaret Anlaşmasına merbut Protokolün 3 nci bendinin 2 nci fıkrasında döküm için 1 000, ve çelik için 500 ton olarak tesbit edilmiş bulunan ihracat fazlası hadleri, işbu Anlaşma mevzuunu teşkil eden mübadelelerde döküm için 2 000 ve çelik için de 1 000 tona çıkarılmıştır.

5. — Bundan evvelki fıkralar ahkâmına tevfiakan mübadele edilen eşyanın bedelleri, 3 Mayıs 1941 tarihli Tediye Anlaşması hükümleri mucibince kliring yoluyla ödenecektir.

Bununla beraber, Türkiye'de yapılan tahsilâtın % 30 u, yukarıda adı geçen Anlaşmanın 3 nci maddesinde derpiş olunan B hesabına tahsis edilmeyecektir.

6. — Her ayın sonunda, bundan evvelki fıkralarda tesbit olunan nisbetlere tevfiakan mübadele edilen emtianın C I F kıymetlerini gösterir bir cetvel tanzim olunacaktır.

Macaristan lehine müşahede edilecek farkın % 40 ı, Macar Millî bankasının Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası nezdindeki kliring A hesabından B hesabına naklolunacaktır.

Farkın % 60 ı için Macaristana, C I F kıymeti işbu % 60 nisbetine tekabül edecek munzam bir döküm kontenjanı verilecektir.

7. — Türkiye ile Macaristan arasındaki 3 Mayıs 1941 tarihli Tediye Anlaşmasının 3 nci maddesinde derpiş olunan 3 500 000 liralık had, işbu anlaşmanın 6 nci fıkrasına tevfiakan kliring A hesabından B hesabına yatırılacak meblağ nisbetinde tezyit olunacaktır.

8. — Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası ile Macar Millî bankası işbu Anlaşmanın tatbik sureti hakkında kendi aralarında anlaşacaklardır.

Hükûmetinizin yukarıdaki hususlar hakkında mutabık bulunduğunu bana bildirmenizi rica ederim. Derin saygılarımı sunarım Bay Elçi.

Ekselans
Bay Jean Vörnlé
Macar Elçisi
Şehirde

N. Menemencioğlu